

INFORME SOCIODEMOGRÀFIC I D'OCUPACIÓ DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT A CATALUNYA

**comissió obrera
nacional de Catalunya**

ÍNDEX

- 1- DESCRIPCIÓ SOCIODEMOGRÀFICA**

- 2- INDICADORS BÀSICS DEL MERCAT DE TREBALL**
  - 2.1-Inactivtat**
  - 2.2-Activitat**
  - 2.3-Atur**
  - 2.4-Ocupació**

- 3- ATUR REGISTRAT**

- 4- CONTRACTACIÓ LABORAL**
  - 4.1-Centres Especials de Treball i empreses ordinàries**
  - 4.2-Perfil de la població amb discapacitat contractada en Centres Especials de Treball i en el mercat ordinari**
  - 4.3-Contractació per tipus d'ocupacions**

- 5- CONCLUSIONS**

1- Descripció sociodemogràfica

L'any 2009 trobem a Catalunya 413.673 persones amb discapacitat, de les quals 201.612 són homes i 212.061 són dones. Les persones que pateixen algun tipus de discapacitat representen el 5,5% del total de la població a Catalunya.

% de població amb discapacitat sobre el total de població per sexe i edat. Catalunya. Any 2009

Població amb discapacitat valorada	Homes	Dones	Total
De 0 a 5 anys	0,6	0,5	0,6
De 6 a 15 anys	2,2	1,3	1,7
De 16 a 19 anys	2,4	1,6	2,0
De 20 a 34 anys	2,2	1,6	1,9
De 35 a 44 anys	3,8	3,3	3,6
De 45 a 54 anys	6,2	5,9	6,1
De 55 a 64 anys	10,0	10,0	10,0
De 65 a 74 anys	14,0	13,2	13,6
De 75 anys i més	14,6	14,9	14,8
Total	5,4	5,6	5,5

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

La taula ens mostra la proporció de la població amb discapacitat sobre el total de la població per grups d'edat i sexe. En aquest sentit, podem dir que no hi ha diferències significatives entre homes i dones. Els homes amb discapacitat representen un 5,4% del total de la població masculina mentre que les dones en representen el 5,6% del total femení.

Si ens fixem per grups d'edat, a més de comprovar el fet que com més edat més proporció de persones amb discapacitat trobem, també trobem diferències destacables entre els diferents grups d'edat.

La diferència en percentatge que trobem entre el grup de 45 a 54 anys i el de 55 a 64 anys, indica que entre ambdós grups, hi ha una diferència de quasi 4 punts percentuals tant pel cas de les dones com pel cas dels homes.

També és significativa la diferència de 4 punts percentuals, que hi ha entre el grup de 55 a 64 anys i el que el segueix.

Així doncs, tenim una població amb discapacitat proporcional entre sexes, que es concentra sobretot en els grups d'edat més avançada.

**% de població amb discapacitat sobre el total de població amb discapacitat per sexe i edat.
Catalunya. Any 2009**

	Homes	Dones	Total
Població amb discapacitat valorada			
De 0 a 5 anys	59,1	40,9	100,0
De 6 a 15 anys	63,8	36,2	100,0
De 16 a 19 anys	61,3	38,7	100,0
De 20 a 34 anys	59,2	40,8	100,0
De 35 a 44 anys	56,2	43,8	100,0
De 45 a 54 anys	51,2	48,8	100,0
De 55 a 64 anys	48,7	51,3	100,0
De 65 a 74 anys	48,1	51,9	100,0
De 75 anys i més	37,4	62,6	100,0
Total	48,7	51,3	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Si analitzem com es distribueix la població amb discapacitat per grups d'edat i sexe, podem dir que, conforme avança l'edat hi ha més presència femenina que masculina, i per tant, que a menor edat més presència masculina. En aquest sentit, trobem més homes joves amb discapacitat que dones i més homes de mitjana edat fins arribar als 54 anys. A partir dels 55 anys, els percentatges s'inverteixen i comencem a trobar més presència femenina.

En aquest cas a Catalunya, trobem que hi ha un 51,3% de dones amb discapacitat i un 48,7% d'homes amb discapacitat .

Taxes de discapacitat població total per sexe. Catalunya. Any 2009

	Homes	Dones	Total
Taxes de discapacitat (per mil habitants)			
Total	54,3	56,4	55,3

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Respecte la **taxa de discapacitat** (càlcul realitzat per l'Observatori del Treball a partir de la combinació de fonts de l'Estadística de persones amb discapacitat del Departament d'Acció Social i Ciutadania i del padró continu de l'Idescat), podem dir que les dones pateixen més discapacitat que els homes, ja que presenten una taxa de discapacitat del 56,4 per mil, mentre que la dels homes és d'un 54,3 per mil.

Variació de la població amb discapacitat i total 2009 vs 2006

	Pobl. amb discap. valorada		Total Catalunya	
	Variació (N)	Variació (%)	Variació (N)	Variació (%)
Menys de 16 anys	1.854	14,3%	101.062	9,3%
De 16 a 64 anys	18.799	9,1%	197.661	4,1%
Més de 64 anys	15.493	9,8%	42.000	3,6%
Total	36.146	9,6%	340.723	4,8%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

L'anàlisi de l'evolució de la població amb discapacitat ens diu que, entre els anys 2006 i 2009, aquesta ha augmentat en tots els grups d'edat. També ho ha fet la població general, però els percentatges són diferents. Ha augmentat més la població amb discapacitat (9,6%) que la població total de Catalunya (4,8%).

Per grans grups d'edat, cal destacar l'augment del 14,3% de la població més jove, menor de 16 anys. En aquest mateix cas, la població total ha augmentat un 9,3%.

Pel grup en edat de treballar, el que va de 16 a 64 anys, la població amb discapacitat ha augmentat en un 9,1% al llarg d'aquests quatre anys. En canvi, només ha augmentat un 4,1% el total de la població d'aquesta mateixa franja d'edat.

Finalment, el grup d'edat més avançada presenta un increment de quasi el 10%, per la població amb discapacitat i un 3,6% per la població total.

Per tant, podem comprovar com el ritme d'augment de la població amb discapacitat és superior al de la població total.

Evolució de les taxes de discapacitat de la població de 16 a 64 anys per sexe. Catalunya. 2006-2009

	2006	2007	2008	2009
Taxes de discapacitat (per mil habitants)				
Homes	44,7	45,5	45,6	46,0
Dones	40,1	41,7	42,2	43,1
Total 16-64 anys	42,5	43,6	43,9	44,5

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Si ens fixem en l'evolució de les taxes de discapacitat de la població en edat de treballar (16-64 anys) per sexe, podem dir que **tots dos grups presenten una evolució creixent, però lleu, conforme avancen els anys. Les taxes de les dones però, sempre són més baixes que les dels homes.**

Taxes de discapacitat de la població de 16 a 64 anys per tipus de discapacitat i sexe. Catalunya. Any 2009

	Homes	Dones	Total
Taxes de discapacitat (per mil habitants)			
Discapacitat física	23,6	21,3	22,5
Discapacitat visual	2,6	2,7	2,7
Discapacitat auditiva	2,3	2,5	2,4
Discapacitat psíquica	7,1	5,5	6,3
Malaltia mental	10,2	11,0	10,5
No consta	0,1	0,1	0,1
Total 16-64 anys	46,0	43,1	44,5

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

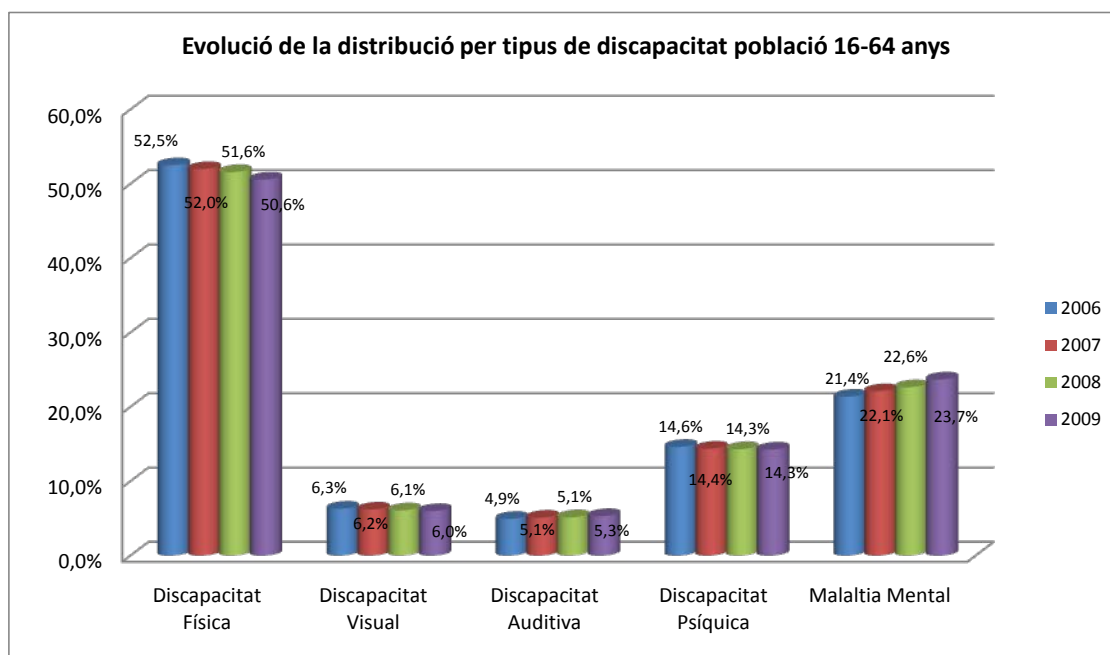
Si analitzem les taxes de discapacitat de la població de 16 a 64 anys per **tipus de discapacitat, podem dir que principalment, i tant per homes com per dones, aquesta és física (22,5 per mil)**. Seguidament, trobem la malaltia mental, entorn de l'11 per mil també per homes i dones, i posteriorment trobem la discapacitat psíquica (6,3 per mil). Per aquest darrer tipus, la taxa de discapacitat masculina és del 7,1 per mil i del 5,5 per mil de la femenina.

Distribució per sexe de la població amb discapacitat de 16 a 64 anys segons tipus de discapacitat. Catalunya. 2009

Població amb discapacitat valorada	Homes	Dones	Total
Discapacitat física	53,6%	46,4%	100,0%
Discapacitat visual	50,7%	49,3%	100,0%
Discapacitat auditiva	48,9%	51,1%	100,0%
Discapacitat psíquica	57,4%	42,6%	100,0%
Malaltia mental	49,2%	50,8%	100,0%
No consta	61,9%	38,1%	100,0%
Total 16-64 anys	52,7%	47,3%	100,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Si analitzem la proporció d'homes i dones que hi ha per cada tipus de discapacitat, podem dir que la diferència més accentuada entre ambdós grups és la de tipus psíquic. En aquest cas, trobem un 57,4% d'homes i un 42,6% de dones. També hi ha més homes que dones que pateixen discapacitat física. Un 53,6% i un 46,4% respectivament. Les dones només superen en percentatge en els casos de discapacitat auditiva (51,5%) i discapacitat mental (50,8%).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

L'evolució de la distribució per tipus de discapacitat de la població amb discapacitat de 16 a 64 anys, ens deixa veure com **ha disminuït la proporció de persones amb discapacitat física**, concretament en -1,9 punts percentuals. Per contra, **ha augmentat el nombre de persones que pateix malaltia mental**, concretament, en 2,3 punts percentuals més.

La resta de tipologies es mantenen en uns valors molt similars al llarg d'aquests darrers 4 anys.

Taxes de discapacitat de la població de 16 a 64 anys per sexe i grau de discapacitat. Catalunya. Any 2009

	Homes	Dones	Total
Taxes de discapacitat (per mil habitants)			
Del 33% al 64%	25,5	24,4	25,0
Del 65% al 74%	13,2	12,4	12,8
75% i més	7,3	6,2	6,8
Total 16-64 anys	46,0	43,1	44,5

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Per acabar amb l'anàlisi sociodemogràfica, només dir que segons el grau de discapacitat, **la taxa de discapacitat més elevada, tant per homes (25,5 per mil) com per dones (24,4 per mil), la trobem en el grau de discapacitat que va del 33% al 64%.**

La taxa més baixa la trobem en ambdós sexes al **grau de discapacitat del 75% i més.**

2- Indicadors bàsics del Mercat de Treball

Les dades disponibles a l'Observatori del Treball referents als indicadors activitat, inactivitat, atur i ocupació són referents a la situació de l'any 2008 i per a la població d'entre 16 i 64 anys. Serà doncs, d'aquest any 2008 del que analitzarem els indicadors principals del mercat de treball, per tal de conèixer la situació de les persones amb discapacitat.

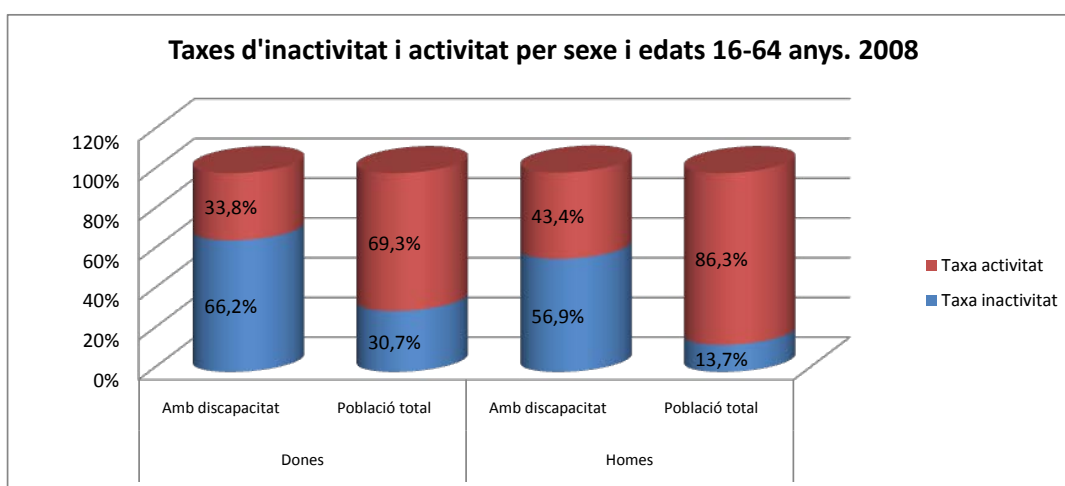
2.1- Inactivitat

Aquí coneixerem de prop la situació de les persones amb discapacitat que no participen en el mercat de treball, és a dir, que són comptabilitzades com a inactives.

2008	Població amb discapacitat			Població total		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Població inactiva (N)	51.700	72.100	123.800	339.800	740.700	1.080.500
Taxa d'inactivitat	56,9%	66,2%	61,9%	13,7%	30,7%	22,1%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

La taula ens mostra que hi ha una clara diferència de comportament entre la població discapacitada i la total ja que es distancien de quasi 40 punts percentuals.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Segons el gràfic, **les persones amb discapacitat són molt més inactives** que la resta de la població, a la vegada que són **les dones amb discapacitat les que presenten la taxa d'inactivitat més elevada (66,2%)**.

% de població amb discapacitat de 16 a 64 anys inactiva segons col·lectiu d'inactivitat. Catalunya. Any 2008

Població amb discapacitat inactiva	Homes	Dones	Total
Que percep pensió contributiva o no contributiva	74,5%	54,2%	62,6%
Incapacitada per treballar	10,1%	15%	12,9%
Altres	15,5%	30,8%	24,5%
Total	100%	100%	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Del total de la població amb discapacitat inactiva a Catalunya, **el 62,6% es troba percebent una prestació contributiva o no contributiva**, el 12,9% està incapacitada per treballar i no coneixem la situació d'un 24,5% del total. En aquest darrer cas, no tenim informació sobretot de les dones amb discapacitat (30,8%).

La taula ens mostra que **hi ha més dones que homes incapacitades per treballar**, i que la proporció de persones beneficiàries de prestacions és força més alta en el cas dels homes que en el de les dones.

2008	Població inactiva 16 – 64 anys	Taxa d'inactivitat
Grup de discapacitat		
Visió	19.800	59,5%
Audició	16.500	45,8%
Comunicació	27.400	83,0%
Aprenentatge	30.200	83,7%
Mobilitat	88.900	68,0%
Pròpia cura	58.100	75,8%
Vida domèstica	72.600	69,5%
Relacions personals	31.800	76,6%
Total	123.700*	61,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

*Una persona pot pertànyer a més d'un grup de discapacitat, per això el total vertical no correspon als 123.700 persones.

La taxa d'inactivitat de les persones amb discapacitat varia molt en funció del grup de discapacitat el qual es pertany. Aquesta és **molt accentuada (83,7%) per les persones que tenen alguna discapacitat relacionada amb l'aprenentatge** i també per les que tenen dificultats de comunicació (83,0%).

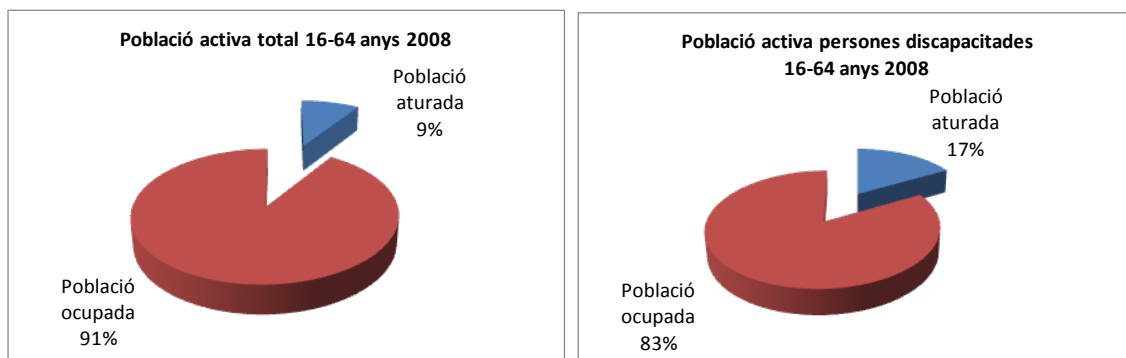
La taxa d'inactivitat **més baixa** la trobem en els casos de **discapacitat auditiva** (45,8%).

2.2- Activitat

2008	Població amb discapacitat			Població total		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Població activa	39.300	36.800	76.100	2.144.200	1.672.900	3.817.100
Taxa d'activitat	43,2%	33,8%	38,1%	86,3%	69,3%	77,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Com ja hem pogut veure en l'apartat anterior, la població discapacitada és molt menys activa que la població total. D'aquesta manera podem veure, així com la taxa d'activitat de la població general gira entorn del 80% sent molt més baixa la de les dones, la taxa d'activitat de la població amb discapacitat és només d'un 38%. En aquest cas, són també les dones amb discapacitat, les que presenten una taxa d'activitat molt més inferior que la dels homes amb discapacitat, concretament 9,4 punts percentuals menys.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Del total de la població amb discapacitat activa de 16 a 64 anys, un 16,7% es troba a l'atur i un 83,3% es troba ocupada. En canvi, per a la població total, la proporció de persones aturades és molt més baixa, d'un 9%, i per tant, molt més alta la proporció de persones ocupades (91%).

2008	Població activa 16-64 anys	Taxa d'activitat
Grup de discapacitat		
Visió	13.500	40,5%
Audició	19.500	54,2%
Comunicació	5.700	17,3%
Aprenentatge	6.000	16,6%
Mobilitat	41.800	32,0%
Pròpia cura	18.500	24,2%
Vida domèstica	31.700	30,4%
Relacions personals	9.700	23,4%
Total	76.100*	38,1%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

*Una persona pot pertànyer a més d'un grup de discapacitat, per això el total vertical no correspon als 123.700 persones.

Com hem pogut veure en l'apartat d'inactivitat, el grup que presentava una taxa d'inactivitat més baixa era el que pertanyia al grup que patia discapacitat de tipus auditiu. Per tant, és lògic que sigui el grup que tingui la taxa d'activitat més alta, concretament d'un 54,2%. Tot i així, aquesta dada és força negativa, ja que indica que poc més de la meitat de la població amb discapacitat auditiva és activa.

Amb un percentatge força més reduït, trobem el grup de persones amb dificultats de visió, concretament un 40,5% d'aquestes persones són actives.

Són les persones amb discapacitat que tenen dificultats d'aprenentatge les menys actives de totes (16,6%).

2.3- Atur

En els més de dos anys que venim patint la crisi econòmica, hem pogut veure com l'atur ha anat creixent de manera accelerada en el nostre mercat de treball. En aquest apartat, analitzarem les persones que es troben aturades l'any 2008, any en què la crisi ja influïa en el comportament del mercat de treball.

2008	Persones amb discapacitat			Població total		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Població aturada	5.600	7.200	12.700	194.700	150.700	345.400
Taxa d'atur	14,2%	19,6%	16,7%	9,1%	9,0%	9,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

A partir de la taula, podem veure com l'atur incideix més en la població amb discapacitat que en la total. En termes generals, trobem que la població amb

discapacitat pateix una taxa d'atur del 16,7% mentre que la població total ho fa 7,7 punts percentuals per sota.

Si ens fixem en les taxes entre homes i dones, així com la població total no presenta diferències significatives, sí que n'hi ha entre homes i dones amb discapacitat. En aquest cas les **dones pateixen l'atur més que els homes, concretament en un 19,6%, mentre que els homes el pateixen en un 14,2%.**

2008	Població aturada	Taxa d'atur
Grup de discapacitat		
Visió	1.800	13,3%
Audició	2.600	13,3%
Comunicació	900	15,8%
Aprenentatge	700	11,7%
Mobilitat	8.600	20,6%
Pròpia cura	3.500	18,9%
Vida domèstica	6.200	19,5%
Relacions personals	1.200	12,3%
Total	12700*	16,7%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

*Una persona pot pertànyer a més d'un grup de discapacitat, per això el total vertical no correspon als 123.700 persones.

Per grup de discapacitat, podem dir que **les persones amb dificultats de mobilitat són les que pateixen més atur**, concretament aquest grup té una taxa d'atur del 20,6%.

Seguidament, amb un 19,5% de taxa d'atur es troben les persones que tenen dificultats per dur a terme tasques de la vida domèstica i molt de prop, amb un 18,9% hi ha les persones que tenen dificultats per realitzar la cura personal.

Les persones amb discapacitat que pateixen menys atur són les que tenen alguna discapacitat de tipus visual o auditiu, ambdós grups amb un 13,3% de taxa d'atur.

2.4- Ocupació

També l'ocupació ha estat un indicador que s'ha reduït molt al llarg d'aquests darrers anys. Si bé les dades fan referència a l'any 2008, podem veure quines diferències hi ha entre la població amb discapacitat i la total, en termes d'ocupació, en un temps on la crisi ja es feia notar.

2008	Persones amb discapacitat			Població total		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Població ocupada	33.700,0	29.600	63.400	1.949.500	1.522.200	3.471.700
Taxa d'ocupació	37,1%	27,2%	31,7%	78,5%	63,1%	70,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Al llarg de l'informe hem anat veiem com la població amb discapacitat és menys activa i pateix més atur que la població total. Quan analitzem l'ocupació veiem, que també es troben menys ocupades les persones amb discapacitat i que només 32 persones de cada 100 amb discapacitat actives, es troba ocupada. La taxa d'ocupació és molt baixa si tenim en compte que la de la població total és del 71%.

Cal destacar que **les dones s'ocupen molt menys que els homes, tant pel què fa a la població total com a la població amb discapacitat**. Les dones amb discapacitat tenen una taxa d'ocupació del 27,2%, quasi 10 punts percentuals per sota dels homes, i les dones de la població total presenten una taxa del 63,1% i 15,4 punts percentuals menys que els homes.

2008	Població ocupada	Taxa d'ocupació
Grup de discapacitat		
Visió	11.700	35,1%
Audició	16.900	46,9%
Comunicació	4.800	14,5%
Aprenentatge	5.300	14,7%
Mobilitat	33.200	25,4%
Pròpia cura	15.000	19,6%
Vida domèstica	25.500	24,4%
Relacions personals	8.500	20,5%
Total	63.400*	31,7%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

*Una persona pot pertànyer a més d'un grup de discapacitat, per això el total vertical no correspon als 123.700 persones.

Les dades per grups de discapacitat ens indiquen que **les persones amb dificultats auditives són les que s'ocupen amb més facilitat**, aquest grup presenta una taxa d'ocupació del 47%. Tot seguit, amb un 35,1% trobem el grup de discapacitat visual. La resta de grups presenten unes taxes d'ocupació molt baixes, destacant **el grup amb dificultats de comunicació, el grup amb la taxa més baixa, un 14,5%**.

Per concloure aquest apartat d'anàlisi d'indicadors, cal destacar que el col·lectiu de persones amb discapacitat és molt inactiu, s'ocupa menys i pateix més l'atur que la resta de la població. A més, són sobretot les dones amb discapacitat, les que pateixen discriminació d'una manera molt més accentuada que els homes, ja que de les poques

persones amb discapacitat actives que trobem al mercat de treball, hi ha molts més homes que dones.

Les persones més actives són sobretot persones amb dificultats d'audició i visió i les menys actives són les que presenten dificultats d'aprenentatge.

Les persones més afectades per l'atur, són sobretot dones i el grup de discapacitat que pateix més l'atur és el grup que té problemes de mobilitat. El grup amb els resultats més positius i menys aturats és el grup amb dificultats auditives o de visió.

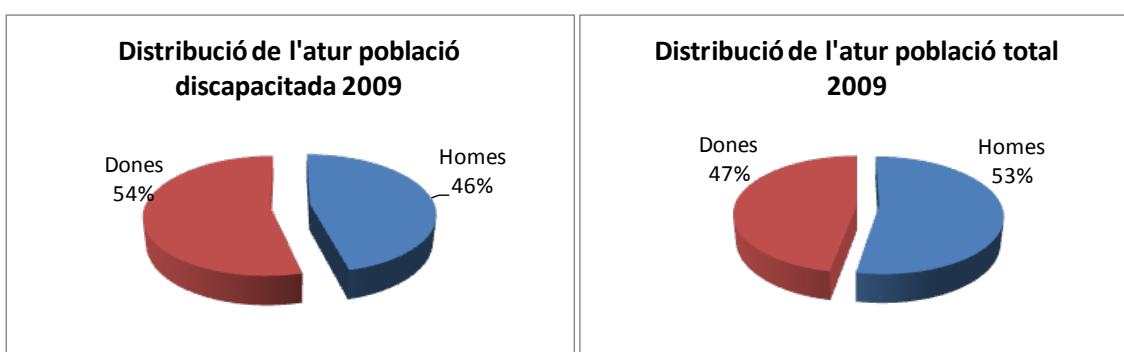
Finalment, segons el grup de discapacitat, les persones ocupades pateixen, principalment, problemes visuals i auditius. Les taxes d'ocupació més baixes les tenen els col·lectius amb dificultats de comunicació i aprenentatge.

3- Atur registrat

En aquest punt de l'informe analitzarem les mitjanes anuals de l'atur registrat que consta al Departament de Treball per a l'any 2009.

Hem considerat important veure com afecta l'atur a les persones amb discapacitat en comparació a la resta de població i quin és el perfil de l'atur d'aquest col·lectiu.

Analitzarem doncs, l'atur per sexe, per grups d'edat, per durada de la demanda d'ocupació, per nivell de formació assolit, per sector econòmic del qual provenen i per tipus d'ocupació.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Per **sexes**, podem dir que la població amb discapacitat aturada registrada és majoritàriament femenina, mentre que la població total aturada és principalment

masculina. En el cas de les persones aturades amb discapacitat hi ha un **46,1% d'homes i un 53,9% de dones.**

2009 (Mitjana anual) Per grups d'edat	Persones amb discapacitat registrades com a aturades			Població total registrada com a aturada		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Menors de 20	2,9%	1,6%	2,2%	2,9%	2,0%	2,5%
De 20 a 24	8,2%	4,9%	6,4%	8,8%	6,8%	7,8%
De 25 a 29	10,1%	5,3%	7,5%	13,5%	11,9%	12,8%
De 30 a 34	13,0%	8,7%	10,7%	16,1%	15,3%	15,7%
De 35 a 39	13,0%	11,0%	11,9%	14,2%	14,1%	14,2%
De 40 a 44	13,0%	13,3%	13,2%	11,9%	11,4%	11,7%
De 45 a 49	12,2%	13,3%	12,8%	9,6%	9,8%	9,7%
De 50 a 54	11,1%	15,4%	13,4%	8,2%	10,7%	9,4%
De 55 a 59	10,0%	16,4%	13,4%	8,0%	11,2%	9,5%
De 60 a 64	6,4%	10,3%	8,5%	6,9%	6,7%	6,8%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Per **grups d'edat**, podem dir que del total de persones aturades amb discapacitat, el percentatge més alt el trobem en el grup que va d'entre 50 i 59 anys (13,4%), seguit de molt a prop (13,2%) pel grup de 40 a 44 anys.

Si ho comparem amb el comportament de la població total, els resultats són ben diferents. La major proporció de persones aturades les trobem, en aquest cas, entre les persones que tenen entre 30 i 34 anys, concretament un 15,7% del total de persones aturades es troba en aquesta franja d'edat. El següent grup d'edat amb més persones aturades de la població total és el que comprèn edats d'entre 35 i 39 anys amb un 14,2% del total.

D'aquesta manera, així com el **major nombre d'aturats de la població total s'aglutina en edats que van dels 30 als 39 anys, per a la població amb discapacitat el major nombre el trobem en edats més avançades, de 50 a 59 anys.**

Si mirem els resultats desagregats per sexe, podem veure que **els homes amb discapacitat aturats tenen entre 30 i 44 anys** (39% del total) i entre 45 i 49 anys (12,2% del total), mentre que **les dones amb discapacitat aturades són d'edat més avançada, primerament tenen entre 55 i 59 anys** (16,4% del total de dones amb discapacitat aturades) i posteriorment, entre **50 i 54 anys** (15,4% del total de dones amb discapacitat aturades).

En canvi, el comportament de la població total és força similar entre homes i dones. En aquest cas podem dir que, tots dos grups presenten els percentatges més elevats d'atur en els trams d'edat d'entre 30 i 39 anys.

Les dones amb discapacitat aturades són de major edat que els homes, i amb això, podem intuir que tindran major dificultat per tornar a entrar al mercat de treball, ja que, a més edat més dificultat hi ha per tornar a participar al mercat de treball, i més, per una dona amb discapacitat.

2009 (Mitjana anual)	Persones amb discapacitat registrades com a aturades			Població registrada com a aturada total		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Per nivell d'estudis						
Sense estudis	0,8%	0,5%	0,7%	1,4%	0,8%	1,1%
Estudis primaris incomplets	5,4%	5,4%	5,4%	6,9%	4,1%	5,6%
Estudis primaris complets	9,9%	10,9%	10,4%	10,8%	9,2%	10,0%
Programes de formació professional - Estudis secundaris	8,8%	11,2%	10,1%	6,6%	9,6%	8,0%
Educació general - Estudis secundaris	67,0%	64,8%	65,8%	64,3%	61,5%	63,0%
Tècnics-professionals superiors - Estudis post-secundaris	4,8%	4,3%	4,5%	4,5%	6,4%	5,4%
Universitaris primer cicle - Estudis post-secundaris	1,3%	1,4%	1,4%	2,1%	3,3%	2,7%
Universitaris segon i tercer cicle - Estudis post-secundaris	1,9%	1,4%	1,6%	3,4%	5,2%	4,2%
Altres estudis post-secundaris	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Per **nivells de formació**, podem dir que la majoria de persones aturades tant amb discapacitat com de la població total, té estudis secundaris d'educació general, concretament el 65,8% del total de població aturada amb discapacitat i el 63% del total de la població total. Per sexe i per tots dos grups de població, hi ha més homes aturats en aquest nivell formatiu que dones.

Quan observem el següent nivell d'estudis més nombrós en percentatge de persones aturades, cal destacar que els **homes més afectats per l'atur tenen estudis primaris complets** (9,9% homes aturats amb discapacitat i un 10,8% d'homes aturats població total), mentre que en el cas de **les dones**, aquestes **tenen estudis secundaris de programes de formació professional** (11,2% dones aturades amb discapacitat i un 9,6% de dones aturades població total). Per tant, trobem més dones amb estudis secundaris afectades per l'atur que homes. Aquest comportament el veiem igual tant pel col·lectiu de dones amb discapacitat com per les dones de la població general.

Per tant, si l'educació és una garantia per mantenir-se en el mercat de treball, aquesta garantia no té els mateixos efectes sobre homes i dones ja que **hi ha més dones**,

sobretot amb discapacitat, amb un major nivell d'estudis secundaris que els homes.

2009 (mitjana anual) Per sector econòmic (CCAE-2009)	Persones amb discapacitat registrades com a aturades			Població registrada com a aturada total		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Agricultura	1,2%	0,5%	0,8%	1,7%	0,5%	1,2%
Indústria	17,5%	14,0%	15,6%	19,7%	18,7%	19,2%
Construcció	11,2%	2,1%	6,3%	30,3%	3,6%	17,8%
Serveis	63,7%	76,1%	70,4%	45,5%	72,4%	58,1%
No ha treballat anteriorment	6,3%	7,4%	6,9%	2,8%	4,8%	3,7%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Les persones aturades a Catalunya al llarg del període de crisi, han sigut sobretot les provinents del sector serveis i de la construcció.

Si comparem els resultats dels homes, podem dir que **tots són expulsats principalment del sector serveis**, però sobretot són expulsats els homes de la població total. El segon sector econòmic que més expulsa treballadors és la **construcció** en el cas dels homes de la població total (30,3%), i la **indústria** en el cas dels homes amb discapacitat (17,5%).

Pel què fa a les **dones**, podem dir que el comportament és força similar entre elles. Totes dues **concentren majoritàriament al sector serveis** (72,4% dones població total i un 76,1% dones amb discapacitat), la major part de les aturades. Tot seguit, veiem que la **indústria és el segon sector que més dones expulsa**, concretament un 18,7% de dones de la població total i un 14% de dones amb discapacitat.

Per tant, **la població amb discapacitat aturada prové, principalment, del sector serveis i de la indústria, mentre que la població total aturada prové també del sector serveis per ambdós sexes i de la construcció en el cas dels homes.**

2009 (mitjana anual)	Persones amb discapacitat registrades com a aturades			Població registrada com a aturada total		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Per tipus d'ocupació						
Directius administració i empresa	1,1%	0,2%	0,6%	2,5%	1,0%	1,8%
Tècnics i prof. científics, intel·lectuals	2,4%	2,1%	2,2%	3,4%	4,7%	4,0%
Tècnics i prof. de suport	6,8%	4,8%	5,7%	9,4%	8,0%	8,8%
Empleats administratius	11,8%	26,2%	19,6%	4,9%	21,9%	12,9%
Treb. serveis restauració, personals, comerç	5,9%	19,7%	13,3%	6,9%	24,9%	15,3%
Treb. qualificats agraris i pesquers	3,2%	0,6%	1,8%	1,4%	0,5%	1,0%
Treb. manufactures, construcció i mineria	14,5%	2,3%	7,9%	28,1%	2,9%	16,2%
Operadors instal·lacions i maquinària, i muntadors	9,2%	4,6%	6,7%	12,4%	7,5%	10,1%
Treballadors no qualificats	45,2%	39,5%	42,1%	31,1%	28,7%	30,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

L'anàlisi per **tipus d'ocupacions**, ens permet veure com la **població amb discapacitat aturada prové sobretot de realitzar treballs no qualificats (42,1% del total)**, mentre que la població total ho fa tant en treballs no qualificats (30% del total) com en treballs de manufactures, construcció i mineria (16,2% del total).

En el cas de **les dones amb discapacitat aturades, moltes d'elles provenen de realitzar tasques administratives**, concretament un 26,2% del total de dones amb discapacitat aturades, ocupaven aquest tipus de feina, i també, provenen de realitzar tasques de restauració, personals i de comerç (19,7%). En el cas dels homes amb discapacitat, un 14,5% són treballadors de manufactures, construcció i mineria.

Per tal de resumir aquest punt, un dels aspectes a destacar és el fet que hi hagi més dones amb discapacitat aturades que homes, quan la tendència general és d'haver-hi més homes aturats que dones.

Les dones amb discapacitat aturades són expulsades del mercat de treball a una edat més avançada que les dones de la població total, fet que suposarà major dificultat a l'hora de tornar a treballar.

Malgrat el nivell educatiu, les dones amb discapacitat amb estudis secundaris de programes de formació professional, igual que les dones de la població total, pateixen més l'atur que els homes pel mateix nivell d'estudis.

Tots els aturats i aturades provenen majoritàriament del sector serveis i de realitzar treballs no qualificats. Així com les dones amb discapacitat també provenen de

realitzar tasques administratives, les dones de la població total provenen del sector de la restauració i el comerç.

Per tant, s'evidencia la diferència entre homes i dones en contra d'aquestes, i s'accentua la diferència entre les dones amb discapacitat i les de la població total, però també entre les primeres i els homes amb discapacitat. Aquí podem afirmar la doble discriminació que pateixen com a dones amb discapacitat treballadores.

4-Contractació laboral

La contractació de les persones assalariades s'ha vist reduïda a causa del període de crisi que estem vivint. La contractació indefinida ha anat caient, mentre que la temporal, tot i reduir-se també de manera accentuada, en algun moment del període ha presentat resultats positius donats, no precisament per la creació d'ocupació, sinó per la contractació lligada a les temporades d'estiu o Nadal.

En aquest apartat volem veure quin tipus de contractació es fa a les persones amb discapacitat, tant a les empreses ordinàries com als Centres Especials de Treball (CET's) a la vegada que volem detectar les diferències que hi ha entre ambdós mercats.

Com a petita nota aclaridora, cal dir que dins el **mercat ordinari**, l'Observatori del Treball considera l'empresa pública i privada, l'Administració Pública i els enclavaments laborals.

4.1- Centres Especials de Treball i empreses ordinàries

Contractes a persones amb discapacitat en CET i mercat ordinari. Catalunya						
	Contractes a persones amb discapacitat en CET			Contractes a persones amb discapacitat en mercat ordinari		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Contractes (N)						
2007	2.165	1.597	3.762	3.185	1.771	4.956
2008	2.369	1.405	3.774	2.427	1.609	4.036
2009	2.237	1.429	3.666	1.716	1.221	2.937

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

% de contractes a persones amb discapacitat en CET i mercat ordinari. Catalunya
Contractes a persones amb discapacitat en CET   **Contractes a persones amb discapacitat en mercat ordinari**

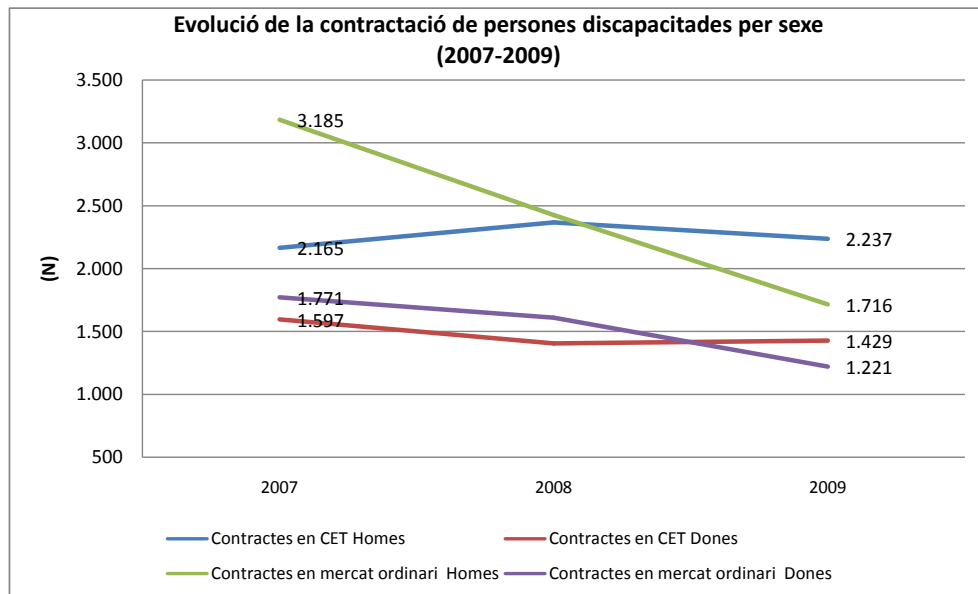
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Contractes (%)						
2007	24,8	18,3	43,2	36,5	20,3	56,8
2008	30,3	18,0	48,3	31,1	20,6	51,7
2009	33,9	21,6	55,5	26,0	18,5	44,5

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Del total de la contractació de persones amb discapacitat a Catalunya per a l'any 2009, podem dir que un 55,5% (3.666 contractes) es fa en Centres Especials de Treball (CET's) i un 44,5% (2.937 contractes) al mercat ordinari.

Si mirem l'evolució des de l'any 2007, veiem que tant al 2007 com al 2008, hi havia més persones amb discapacitat contractades al mercat ordinari que a CET's. Mentre que al 2009, trobem major contractació en CET's que en l'empresa ordinària.

Les taules ens mostren que durant aquests tres anys, la contractació ha estat més masculina que femenina, ja que els percentatges són força més baixos en el cas de les dones.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Si observem la **contractació en el mercat ordinari**, podem veure com la tendència és decreixent per ambdós sexes, però més accentuada en el cas dels homes. Aquests

darrers passen de 3.185 contractes a 1.716 en només dos anys, o el que és el mateix, pateixen una reducció en la contractació del -46,1%.

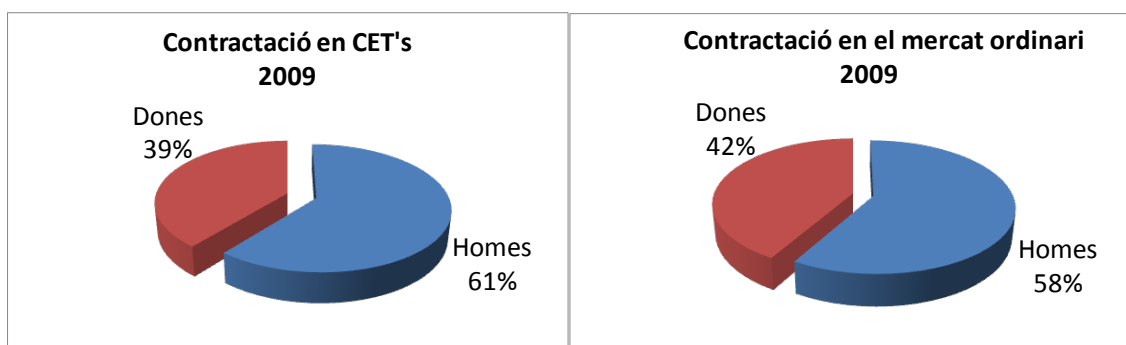
El comportament de les dones és ben diferent en tant que aquestes, no han estat expulsades del mercat ordinari d'una manera tan brusca. La contractació femenina es redueix però, en 550 contractes, dada que significa una disminució del -31%.

En relació a la **contractació en CET's**, podem dir que aquesta es mostra més resistent als efectes de la crisi. S'han reduït el nombre de contractes de dones de manera molt lleu i els homes han experimentat un petit creixement de 72 contractes més entre el 2007 i el 2009.

En el cas de les dones, des del 2008 la contractació quasi es manté inalterable. En el cas dels homes, l'any 2008 va ser un any positiu ja que va veure com s'incrementava la contractació en 204 contractes més que l'any 2007.

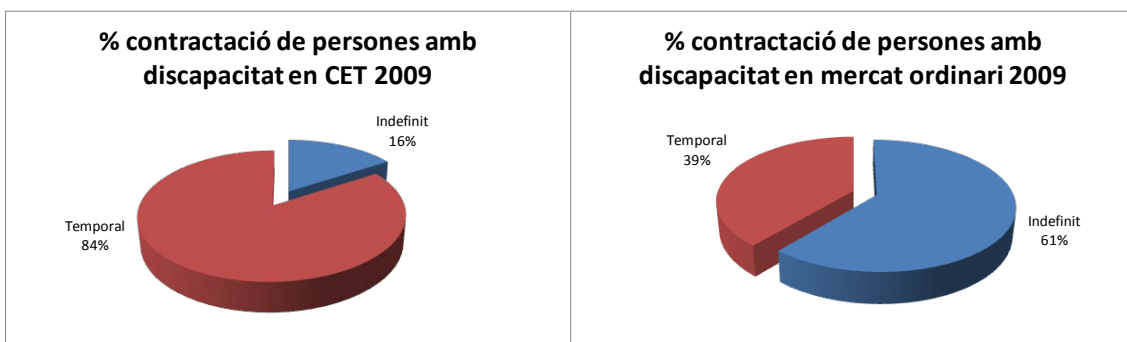
Com a tret destacable, veiem que hi ha la tendència en nombres absoluts, que la **contractació d'homes en el mercat ordinari i la de dones en CET's, s'equiparin**. Aquesta situació serà donada per l'empitjorament de la situació dels homes amb discapacitat contractats en el mercat ordinari i no pas per una millora de la contractació femenina.

4.2- Perfil de la població amb discapacitat contractada en Centres Especials de Treball i en el mercat ordinari

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

La contractació en general es fa sobretot en homes, més que en dones, i aquesta tendència es dóna pràcticament de la mateixa manera, tant en CET's com en el mercat ordinari. Només la proporció d'homes i dones contractats és lleugerament més equilibrada en el mercat ordinari.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Pel que fa al **tipus de contractació**, veiem que els resultats són ben diferents entre CET's i empresa ordinària. En el primer cas, la majoria de la contractació que es realitza és de tipus temporal en un 84% i només un 16% és contractació indefinida. Al mercat ordinari, en canvi, la contractació temporal de persones amb discapacitat és del 39% i la indefinida és del 61%.

2009	% contractació en CET's		% contractació empresa ordinària	
	Homes	Dones	Homes	Dones
Temporal	84,7%	83,3%	40,8%	35,9%
Indefinida	15,3%	16,7%	59,2%	64,1%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Respecte la diferència entre homes i dones i el tipus de contractació, cal dir que tant al mercat ordinari com als CET's, **el percentatge de contractació indefinida femenina és lleugerament superior a la masculina, sobretot en el mercat ordinari.**

La **tendència de la població total no és la mateixa**, ja que segons l'Observatori del Treball a l'any 2009 el percentatge de població indefinida masculina és del 13,9% i la femenina del 13,3%, 0,6 punts percentuals de diferència.

4.3- Contractació per tipus d'ocupacions

2009	Contractes a persones amb discapacitat en CET	Contractes a persones amb discapacitat en mercat ordinari
Directius administració i empresa	0,1%	0,3%
Tècnics i prof. científics, intel·lectuals	0,4%	2,3%
Tècnics i prof. de suport	1,2%	9,1%
Empleats administratius	15,8%	30,8%
Treb. serveis restauració, personals, comerç	5,3%	15,6%
Treb. qualificats agraris i pesquers	6,2%	1,2%
Treb. manufactures, construcció i mineria	5,2%	4,6%
Operadors instal·lacions i maquinària, i muntadors	5,8%	5,9%
Treballadors no qualificats	60,0%	30,4%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

En aquest punt hem volgut detectar les diferències entre CET's i empresa ordinària pel que fa als tipus d'ocupacions que tenen les persones amb discapacitat assalariades. Cal destacar que **la contractació es centra sobretot el treballs no qualificats o administratius.**

Del total de la contractació que es realitza als CET's, el 60% és per realitzar treballs no qualificats i un 15,8% per dur a terme tasques administratives. Al mercat ordinari en canvi, hi ha pràcticament la mateixa proporció entre persones contractades que realitzen tasques administratives o que fan treballs no qualificats. Concretament la proporció és d'un 30,8% i un 30,4% respectivament.

Per tant, **les persones amb discapacitat treballadores en CET's, fan majoritàriament treballs no qualificats, mentre que a l'empresa ordinària poden realitzar amb major probabilitat, tasques administratives.**

2009	% contractació de persones amb discapacitat en CET		% contractació de persones amb discapacitat en mercat ordinari	
	Homes	Dones	Homes	Dones
Directius administració i empresa	0,1	0,1	0,5	0,0
Tècnics i prof. científics, intel·lectuals	0,3	0,7	2,4	2,1
Tècnics i prof. de suport	1,2	1,3	9,1	8,9
Empleats administratius	11,0	23,2	26,0	37,4
Treb. serveis restauració, personals, comerç	5,7	4,7	11,8	21,0
Treb. qualificats agraris i pesquers	8,8	2,0	1,6	0,6
Treb. manufactures, construcció i mineria	5,4	4,9	6,8	1,5
Operadors instal·lacions i maquinària, i muntadors	7,2	3,6	9,1	1,4
Treballadors no qualificats	60,3	59,6	32,7	27,1

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Si desagreguem aquestes dades per sexe, podem veure que en els CET's, la proporció entre homes i dones contractats per realitzar tasques no qualificades és força semblant, entorn del 60%. En canvi, trobem més dones que homes ocupant llocs d'empleades administratives, exactament un 23,2% de dones i un 11% d'homes.

A l'empresa ordinària, els resultats són lleugerament diferents. En aquest cas, trobem un percentatge més elevat d'homes realitzant tasques no qualificades (32,7%) que dones (27,1%) mentre que hi ha força més dones fent tasques administratives (37,4%) que homes (26%).

Aquests resultats, parcialment favorables a les dones, ens deixen veure que les persones amb discapacitat assalariades queden relegades principalment a tasques de baixa qualificació.

Si agrupem les diferents ocupacions per nivells de qualificació alta, baixa i mitjana, la classificació queda de la següent manera:

Directius administració i empresa	Alta qualificació
Tècnics i prof. científics, intel·lectuals	
Tècnics i prof. de suport	
Empleats administratius	Qualificació mitjana
Treb. serveis restauració, personals, comerç	No classificable per l'heterogeneïtat del grup
Treb. qualificats agraris i pesquers	Qualificació mitjana
Treb. manufactures, construcció i mineria	
Operadors instal·lacions i maquinària, i muntadors	Baixa o sense qualificació
Treballadors no qualificats	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball.

Per tant, podem afirmar que el personal discapacitat assalariat queda relegat a fer tasques de baixa o sense qualificació als CET's. Mentre que la seva presència en ocupacions de direcció, científiques o tècniques, sent quasi nul·la als CET's, és significativa a l'empresa ordinària, ja que un 9,1% dels homes treballadors i un 8,9% de les dones treballadores, es troben ocupant llocs de treball de tècnics i professionals de suport.

Només a l'empresa ordinària, hi ha la mateixa proporció de persones que realitzen tasques tant de baixa com de mitjana qualificació. I en aquest darrer cas, són sobretot dones, les que ocupen els llocs de treball de mitjana qualificació.

Després d'aquesta anàlisi, hem pogut comprovar que sí hi ha diferències en el tipus de contractació que es fa tant als CET's com a les empreses ordinàries, havent-hi més contractació temporal que indefinida als CET's i a l'inversa a les empreses ordinàries. A més, també hem pogut constatar que les persones amb discapacitat treballen sobretot en tasques de baixa qualificació i són sobretot els homes qui les ocupen. Només en el mercat ordinari, els treballadors i treballadores amb discapacitat ocupen en un nombre significatiu tasques d'alta qualificació.

5-Conclusions

En aquest informe que hem realitzat a partir de dades facilitades per l'Observatori del Treball, ens ha permès conèixer ben de prop, la situació laboral de les persones que pateixen algun tipus de discapacitat.

La població discapacitada a Catalunya representa el 5,5% del total de la població, amb pràcticament la mateixa proporció de dones i homes, però sent sobretot les dones les que tenen una edat més avançada. Hem pogut veure doncs, que conforme avança l'edat trobem més presència femenina que masculina i a l'inversa.

La població discapacitada creix a un ritme més ràpid que la població total, assolint una taxa de discapacitat per a l'any 2009 del 44,5 per mil habitants en edat de treballar.

L'evolució dels darrers quatre anys en ha portat a veure com augmenta la població discapacitada que pateix malaltia mental, mentre que es redueix lleugerament la població amb discapacitat física. Aquesta darrera, la més abundant tant en nombres absoluts com relatius.

L'anàlisi del mercat de treball ens ha permès conèixer l'elevat grau d'inactivitat que presenta aquesta població i que són, sobretot les dones amb discapacitat, les més inactives. Aquest fet es tradueix en una baixa activitat, sent un col·lectiu que participa molt poc del mercat de treball concretament, només 38 persones de cada 100, ho fan.

Del total de persones amb discapacitat inactives, un 13% és declarat incapacitat per treballar. Només aquesta població és la que hauria de constar com a inactiva. La resta, podria estar incorporada en el món laboral.

L'any 2008, el 62,6% de la població amb discapacitat en edat de treballar percebia una pensió. Hi havia un 74,5% del total homes i un 54,2% del total de dones en aquesta situació. Per tant, eren molts més homes que dones els que podien disposar d'uns ingressos.

També hem pogut corroborar que és un col·lectiu que pateix més l'atur que la resta de la població general i que aquest indicador és més negatiu en el cas de les dones amb discapacitat.

L'ocupació és doncs, molt baixa i també són les dones amb discapacitat les menys ocupades en el nostre mercat de treball.

Pel què fa a l'atur registrat segons el Departament de Treball, hem pogut constatar que aquest, afecta més a la població d'edat més avançada en el cas del col·lectiu de persones amb discapacitat (50 a 59 anys). Tendència que no es detecta en el cas de la població general ja que, en aquest cas trobem la incidència més elevada de l'atur en persones d'entre 30 i 39 anys.

Sabem que l'edat és un clar obstacle per a la reinserció laboral de qualsevol persona, per tant, si bé són les persones amb discapacitat les expulsades amb edats més avançades, seran també les que es trobaran amb més dificultats per tornar a treballar. A tot això, cal considerar alhora, que l'envelliment prematur de moltes de les persones amb discapacitat treballadores i el greuge que comporta la pròpia malaltia, dificultaran encara més que l'edat, la reinserció laboral d'aquest col·lectiu.

A més, sabem que hi ha més dones que homes, que són expulsades del món laboral en edats avançades, fet que obstaculitzarà encara més, la reinserció laboral d'aquestes.

En referència a la contractació, si bé fa uns anys es realitzava més contractació al mercat ordinari que als CET's, al 2009 aquesta tendència s'ha capgirat, trobant la major contractació als CET's.

També hem pogut saber que és un col·lectiu que quan s'ocupa, queda relegat a llocs de treball no qualificats sobretot en els Centres Especials de Treball. És al mercat ordinari, on aquest col·lectiu, particularment el cas de les dones, pot accedir a ocupar

llocs de treball de major qualificació, gaudint d'una equiparació de drets i obligacions laborals amb la resta de treballadors i treballadores.

Amb tot això, podem dir que la situació laboral de les persones amb discapacitat treballadores és força negativa en general, però sobretot les que treballen en CET's.

La comparació entre els diferents mercats ens ha permès veure que el treball protegit pot ajudar en un primer moment a la persona discapacitada, però no beneficia a la realització professional d'aquestes persones, en tant que no poden aspirar a llocs de treball de qualitat quan potser, els podrien ocupar per ser el perfil adequat.

El pas de les persones amb discapacitat treballadores pels CET's ha de ser temporal, amb l'objectiu d'assolir l'entrada al mercat ordinari. Només així, les persones amb discapacitat treballadores assoliran els drets de ciutadania que s'adquireixen a través del treball no protegit.

Per tot això, s'ha d'apostar per la inserció al mercat ordinari de les persones amb discapacitat, ja que és el mercat que dóna estabilitat i més possibilitat de promoció laboral amb els avantatges socials, econòmics i personals que això comporta.